

אלה גולדשטין

כששאלתי את אלה גולדשטין על בקורה באמריקה ובקנדה הגיחה לפני אלבום שלם בו הודבקו קטעי העת-גים עליה. היא העלתה חיוך על שפתיה ואמרה:

— קרא... למה לי לספר על עצמי? מוטב שתעיין בקטעים המסמכים האלה, כך תקבל תמונה מדוייקת ונאמנה הרבה יותר.

הנסיון היה מוזר ומענין למדי, במי קום להקשיב ולספור האדם על עצמו, הסיתי און לספור אחרים עליה. אחרי כן הבינתי את סיבת צעדה: אין אדם יכול לספר על עצמו תשובות באלו, קשה לחזור עליהן אפילו כשהן נמסרות מפי אחרים.

המעשה שהיה עם אלה באמריקה כך היה:

לפני שלוש שנים בדיוק יצאה לאמריקה ולקנדה על פי הזמנת החברה "אמריקן קנדיאן קונטרסט אנד ארטיסטס אינקורפורטד" לבקור סיוור של שלוש שנים. מובן מאליה שחברת אימפרסריו רצינית כזו אינה מזמינה אמינות לתקופה של שלוש שנים "על רגל אחת", עיינו בדבר, שקלוהו יפהיפה וזאת גם מסיבה אחרת: אלה היתה הראשונה שונה מבין הכוכבים הצעירים שדרשו כו בשמינו המוסיקליים בעשר השנים האחרונות שהזמנה לאמריקה, היא היתה הראשונה — ועד כה גם היחידה — שנסעה על פי חוזה חתום כעבור חדשים ימים, ב-15 במרץ 1947 בדיוק ערכה את הופעת הבכורה שלה ב"סטון האל" בניו יורק. ורשות הדבור נמסרה לא לה לעצמה, אלא למסמך "פאלקור" עם מברק של סוכנות "פאלקור" הפ-17 במרס, בו נאמר: "אמש הופיעה כאן אלה גולדשטין הפסנתרנית האמי הצעירה ונתקבלה בתשואות חמות. הכל התפעלו מרוח ההתלהבות המפעמת את נגינתה וכו'. המברק מציין שהפסנתרנית השמיעה גם יצירה מערית מקורי רית אחת, את הסונטינה מס. 1 של מהלר-קלקשטין. ואל יזיה דבר זה קל בעיניכם, יש בו מן ההעזה ומן הסכנה: להשמיע בקונצרט הראשון בניו יורק יצירה עברית.

"פאלקור", סוכנות יהודית היתה ואי-

מן הצלילים הראשונים של השאקון לבאך-בוזוני התברר לנו שהיא אחד הפסנתרנים המהוננים בכשרון המובהק ביותר בין אלה שנגנו בעונה זו. ממש מטר של תארים, תכונות וסגורות: "אש ההתלהבות וכושר בצוע, רגישות ויכולת טכנית, מעטים מצטיינים כמות בעוז ועוד ועוד.

אני מעיף מבט אלכסוני בצעירה הב' לונדית בעלת העינים הכחולות, מעין טפוס מובהק של גוסטן גרמניה היו שבת לפני מבלי להוציא גהה, כך איזה חיוך לגלגני קל מחחף סביב שפתותיה. כאילו אמרה: האם לא צדקתי בשעה שהנחתי לפניך את האל בום עם קטעי העתונים? היכולה אני לחזור על התשבות הללו בעלפה?

ואני מושיט את ידי לקטע שני. גם אותו לא בחרתי תסם, יודע אני את עתון היהודים הגרמנים בניו יורק, הנקרא "אויסבויו" ורגיל אני לקרא את הבקורות המוסיקליות של ארתור הולדה ואני קוראו: "מוסיקלית מלכתחילה ומיסוד ללא פגם בסגנון וב"טכניקה" ועוד ועוד ומה כותב עתון אחר, ה"פ. מ.?" "אישיות מושלמת, בעלת מזג "מעולה", אמנית רצינית מאד" ו"הניו יורק הראל טריביון"? "צעירה החיה והנושמת את המוסיקה" וכך הלאה בסגנון זה. היא כבשה בסערה את הלבבות. הבקורת נכונה מיד. אך אפשר להסביר שזמן קצר מאד אחר בואה לפני יורק ואחר הופעתה ב"סטון האל", וזתה לכבוד הגדול ביותר, אליו לא מגיעים אנשים רבים אפילו בסוף חייהם: להופעה באולם הגדול והמפואר ביותר של ניו

יורק, אולם שהפך כבר לאגדה "קארני ג'י האל", בן 4000 מקום. אלה גולדשטין הופיעה עם התזמורת הפילהרמונית של ניו יורק בנצוחו של וואלטר פול והשמיעה את הקונצרט מספר אחד של צייקובסקי לפסנתר.

הבקורות שמופיעות בניו יורק למחרת היום היו שוב טובות באופן יוצא מן הכלל וקרא אותן בין השאר גם

סרגיי קוסביצקי, המנצח היהודי הג' דול, המתעניין בשנים האחרונות באופן מיוחד בא"י ואשר יכבד אותה השנה בבקורו. הוא טלפן למנג'ר ושאל פרטים על הילדה הא"י, הוא העיר עקב השיחה שהיה מקשיב ברצון לנגינתה. קוסביצקי איננו מוכן בדרך כלל להקשיב לנגינת פסנתרנים, אכן מובן שהמנג'ר הודיע למנצח הגדול שהפסנתרנית תבוא אליו מיד. קוסביצקי ביקש לנגן את החלק הראשון של פטרושקה לסטראבינסקי בלבד מכיון שהיה עסוק מאד באותו בוקר, אך כשאלה סיימה את החלק הראשון ביקש להמשיך. מה שמחה היתה לסיים את הנגינה. קוסביצקי ביקש להמשיך ולקוסביצקי אין מטרבים. לבסוף שאלה המנצח הגדול באדיבות אם היא מוכנה להופיע בנצוחו עם התזמורת הפילהרמונית של בוסטון שהיא אחת הטובות בעולם. אלה היתה מוכנה כמובן, ואף קבלה את הזמנת המנצח הגדול להיות אורחת שלו בקיץ במשך ששה שבועות.

נדמה שאין למעלה מקרגני האל בניו יורק, ובכן יש משהו, דבר אחד בלבד: הוא לצבורג האמריקני, החגיגות המוסיקליות הנערצות בטאנגלווד שקנו לעצמן כבר שם עולמי. האמפיתיאטרון מכיל שם לא פחות מעשרים אלף מקורי מות, טוב ויפה, אך גוסף לכל דרוש גם מזל. ואתו קונצרט בו הופיעה שודר בכל תחנות השידור האמריקניות, צולם באופן מיוחד ואף שודר בטל-ביויה. דווקא באותו קונצרט בחרו להקיש את הסרט "תולדות טאנגלווד". אליו מובן שהודיעו על כך זמן רב לפני כן והמונים הגיעו למקום ברכבות מיוחדות. האמפיתיאטרון הפך אולםן שידור ואולפן הסרטה, אפילו כוכבי הוליווד

הטרידו את עצמם למקום, פרדריק מארץ, שארל בואייה, לאורנס אוליבה, קוסביצקי ניצח על התזמורת הפילהרמונית של בוסטון, ריצ'רד בורגין היה קונצרט מייסר והעיקר: הצלחת אלה היתה גדולה מאד. "מחייאות כפיים סועות ונרגשות" כותב העתון בו אני מעיין. לו ראתם את החיוך על פני קוסביצקי בו הוא מגיש לה את הגלאד-יאלות אחר מחייאות הכפיים שנמשכו שמונה דקות שלמות. 29 ביולי 1947 היה יום נצחונה הגדול. אחר קונצרט זה כתב קוסביצקי מכתב למנג'ר של אלה בו נמצאת פסקה שהפכה לאימרת כנף אשר לחתה את אלה מאז. בסיורה באמריקה ובקנדה ותלחה אותה בודאי עוד שנים רבות. קוסביצקי בן ה-75 המנצח 25 שנה על ה"בוסטונית" אחד המוויקאים המזהירים בדורנו כותב:

"תופעה יוצאת מן הכלל במלוא מור בן המלה... מימי טרוה קארניו לא הירפיץ פסנתרן כזה... כך, בלשון זכר, קארניו היתה פסנתרנית מונוזואלה, תלמידת אנטון רובינשטין שהוכרה כבר ב-1890, כשלושים שנה לפני מותה כאחד הפסנתרנים המעולים בעולם, אכן ההשוואה הזאת מפי קוסביצקי היא מילית זרה טהור.

אין צורך לומר שאחר ההופעה המפוארת בטנגלווד היה אולם קרגני האל מלא מפה לפה בקונצרט השני שלה ב-30 בספטמבר 1947 והזמנה לערים רבות. המאון המספרי שלה הוא 12 קונצרטים סולו ושבעים הופעות בכלל במשך שלוש שנים. העתונים משבחים את הטון שלה, את הטכניקה הטובה המגיעה עד כדי אקרובאטיות את שליטה הדינאמית. תהיה זו הופעה עם ה"ניו יורק סיטי סימפוני" בנצוחו של ליאונרד ברנשטין או עם ה"צייקאגו סימפוני" בנצוחו של ארתור רודזינסקי, המיד תשבות וסופרלאטיבים. השוואות לגדולי הפסנתרנים, שארל מינש עצמו הגדיר את נגינתה כ"תערובת של רובינשטין והורוביץ". הכל התפעלו לא רק מנגינתה אלא גם המספר הרב והמגוון של יצירות שהיא משמיעה הרי היא נותנת 28 רסיטלים שונים בהופעת יחיד ו-30 בהופעות עם תזמורת. ואמנם בצעה 18 תכניות שונות עם התזמורת הא"י, אתה הופיעה לראשונה בגיל אחת עשרה ומאז — למעלה ממאתים פעם. אלה גולדשטין באה שמעוה — וניצחה.

שחור, חום, בלונדיני... נהד או כהה, תלתלים רכים כמשי או בלורית פרועה וסוררת — משחת שמפו נקה מצוינת לכל סוג שערות: הסוב ביותר לחזוק, לנקוי ולספול.

Advertisement for 'Pari' hair cream. It features the brand name 'Pari' in a stylized font inside an oval. Below it, text reads: 'האמצעי האידאלי לשערות יבשות נקה חלמון שמפו המפיצים היחידים: חברת נורית בע"מ.'

Advertisement for 'Boker' (בוקר) brand. It features a large illustration of a window with the word 'בוקר' written above it. Below the window, it says 'בכל בית' (In every home).

Advertisement for 'Parov' (פרופ' מריא) brand. It features a large illustration of a window with the word 'פרופ' written above it. Below the window, it says 'בחירת מקצוע (נחום כשרונותיך)'. At the bottom, it says 'ע"ס בדיקה מדעית פסיכולוגית וגרפולוגית פרנולוגיה וכירומנטיה פסיכוגרפולוגיה פרופ' מריא' and 'רח' אלגני ת"א (10-4-7) 11'.